

K R O N I E K.

□ □ BOEKBESPREKING. □ □

STIJN STREUVELS, Dorpslucht, 2 dln. Amsterdam, L. J. Veen (zonder jaartal).

Het is nu drie-en-een-halve maand geleden dat de Duitschers België binnenvielen. En nog altijd verzet zich in de uiterste zuid-west punt het kranige belgische leger onder zijn geestkrachtigen koning — eindelijk geholpen door de z.g. beschermers der belgische neutraliteit — tegen den overmachtigen vijand. Ja, het ziet er naar uit, of die geduchte vijand tenslotte toch niet slagen zal in zijn barsche overweldiging, en mocht dit waarlijk zoo blijken te zijn, dan zal de dank daarvoor zeker voor een deel aan die veel te laat gekomen hulp, maar de roem alléén aan de Belgen zelf toekomen. Nogmaals — en helaas misschien niet voor het laatst! — zal zijn bewezen, dat een honderdvoudige overmacht onvoldoende zijn kan om een vrij, en zijn vrijheid verdedigend volk ten onder te brengen.

Doch ook al zou het niét zoo mogen zijn, al zou het vlaamsche land, overheerd met duitsch militarisme, nog een tijd lang z.g. duitsch moeten blijven, duren kan dit niet, een volk als het vlaamsche is wel uit te roeien, maar niet te knechten.

Peziger, taaier, levenskrachtiger volk bestaat er niet. Altijd weer zal het opleven en zich handhaven. Het is geen frase te zeggen, dat de kunst van een volk zijn innerlijke waardemeter is, de litteratuur zijn spiegel. En heeft men ooit schooner opleving gezien als die van de vlaamsche letterkunde sinds 1890, sinds vijfentwintig jaar? Neen nogmaals, een volk dat plotseling, als een verrassende oogst, mannen voortbrengt als Gezelle, Streuvels, Vermeylen, van de Woestijne, Teirlinck — om van de fransch schrijvende Vlamingen,

een Verhaeren, een Maeterlinck, nog niet eens te spreken! — zoo'n volk kan niet ondergaan. Geen overheersching heeft er vat op, het is en het blijft.

Stijn Streuvels — aldus gaan de laatste berichten — is niet gevlucht toen de vijand kwam. Hij verbeet zich en „wrocht voort”, hij bleef op zijn post, op zijn hooge en gewichtige post van subliemen vertegenwoordiger der vlaamsche geesteskrachten. In Vlaanderen hoort hij thuis en dus bleef hij er, en liet zich niet verjagen. Geen twijfel of hij hoort de kanonnen donderen in zijn huisje te Ingoyghem, niet ver van Kortrijk, niet héél ver van Yperen en Dixmuiden. Zijn huisje op den heuvel, op „zijn berg”, het lieflijke „Lijsternest”! Hoe anders zal het er nu uitzien, in dat schoon-golvende land, dan toen ik er hem bezocht, 25 Juni 1909. Wij wandelden naar Tieghem en bezochten Valerius de Saedeleer, den schilder, die nu in Engeland zijn moet; welk een heerlijke na-den-middag was dat, in de volle zon, tusschen gele korenvelden en groene vlaschaards, in de stilte, de schoonheid, de vrede, de vriendschap . . . Staat het huis van Saedeleer er nog, van waar men blik tot óver de fransche grens? Of is het, om dringende redenen van strategie, verwoest?

O, van de „dorpslucht” — waarover Streuvels schreef in dezen zijn nieuwsten en uitgebreidsten roman — zal nu wel geen zuchtje of sfeertje meer over zijn, en dat is de minste der rampen die Vlaanderen overkomen konden! De „open lucht” is heerlijk — waar geen slag geleverd is tenminste, waar geen lijken liggen — maar de dorpslucht is, ook in Vlaanderen, even goed als overal, onfrisch, benauwd, benepen; ongeveer net zooals de stadslucht trouwens! De open lucht en de dorpslucht bestrijden